

Dr. B. Yiğit SAYIN

ROMA'DA KÖLE VE HUKUKU

onikilevha

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ROMA'DA KÖLE VE STATÜSÜ

I. ROMA'DA KÖLELİĞE VE KÖLELİK HUKUKUNA GİRİŞ	5
A. ROMA'DA KÖLELİK KAVRAMI	5
1. ‘ <i>Servus</i> ’ terimi	6
2. Kölelik Tarifi	10
B. ROMA'DA KÖLE VE KÖLELİK ALGISI	17
1. Roma'nın Genel Köle Algısı.....	18
2. Antik Roma ve Yunan'ın Köle Algısı ve Kölelik Anlayışları Farkı.....	27
C. ROMA ‘KÖLELİK HUKUKU’ KAYNAKLARI	31
1. Aslı Kaynaklar.....	32
2. Bilgi Kaynakları.....	41
II. ROMA HUKUKUNDA ‘STATUS’ VE ‘PERSONA’	45
A. GİRİŞ	45
B. STATUS.....	55
1. ‘ <i>Status</i> ’ Kavramı ve Anlamları.....	60

2. <i>Capitis Deminutio</i>	62
3. <i>Status Libertatis</i>	77
a. Status, mecburilik ve iradilik.....	77
b. <i>Libertas</i>	79
C. Persona.....	90
1. ‘ <i>Persona</i> ’ kavramının kökeni, mahiyeti ve değişimi	90
2. <i>Ius personarum</i>	108
3. <i>Ius personarum</i> ve Köle	114
D. KÖLE VE STATÜSÜ	118
III. ROMA HUKUKUNCA KÖLE OLMA SEBEPLERİ 123	
A. GİRİŞ	123
B. <i>IUS GENTIUM</i> UYARINCA KÖLE OLMA SEBEPLERİ.....	124
1. Savaş esirliği (<i>Captivitas</i>)	124
a. Giriş	124
b. Bir Ganimet olarak ‘Savaş Esirleri’	132
c. Savaş Esirlerin Hukuki Durumları ve Fidye	136
d. <i>Ius Postliminium</i> ve <i>Captivus Redemptio</i>	150
2. Doğum	159
C. <i>IUS CIVILE</i> UYARINCA KÖLE OLMA SEBEPLERİ.....	166
1. <i>Iudicatus</i> ’un Durumu	166
2. <i>Furtum Manifestum</i> (Suçüstü Hırsızlık)	169
3. <i>Census</i> ’dan (Sayımdan) kaçma.....	174
4. Askerlik görevinden kaçma.....	178
5. <i>Colonus Fugitivus</i> ’un Durumu	180
6. Çocuk Terki.....	182
7. Çocuk satışı.....	195
8. <i>Libertus Ingratus</i> ’un Durumu.....	199
9. Ceza Köleliği	207
a. Cezanın Kölesi ve Hukuki Durumu	207

b.	Münhasıran Düzenlenmiş Durumlar	217
	i. Özgür Birinin Kendisini Köle olarak Sattırması	217
	ii. <i>Senatus Consultum Claudianum</i> Uyarınca Köle Olma	221
c.	Ceza Köleliğin Sonuçları.....	235
D.	KÖLE BENZERİ YAŞAYIŞI OLAN KİŞİLER	237
1.	<i>Nexus</i>	238
2.	<i>Colonus</i>	244
3.	<i>Personae in Mancipi</i>	253
4.	<i>Auctoratus</i>	259
5.	<i>Bona Fide Serviens</i>	262
6.	<i>Clientes</i>	269

İKİNCİ BÖLÜM

ROMA'DA KÖLE, TOPLUM VE DEVLET

I.	ROMA DA KÖLE VE SOSYAL HAYAT	275
A.	KÖLE DEMOGRAFİSİ.....	275
	1. Köle Sayısı.....	277
	2. Kölelerin Cinsiyet Dağılımı.....	285
	3. Kölelerin Etnik Kökenleri	289
	a. Genel	289
	b. Köle Pazarları ve bir Ürün Özelliği Olarak Milliyet (<i>Natio</i>)	293
B.	KÖLE VE FAMILIA.....	301
	1. Bir <i>familia</i> üyesi olarak köle	301
	2. Köle ve kendi ailesi (<i>servus familia</i>)	311
C.	ROMA TOPLUMUNDА KÖLENİN YERİ.....	315
II.	ROMA'DA KÖLE VE EKONOMİ.....	326
A.	ANTİK EKONOMİ VE KÖLELİK.....	326
B.	KÖLELER VE MESLEKLERİ	332
	1. Köle ve İşi (<i>opera</i>)	332

2.	Cinsiyetlerine göre Kölelerin Meslekleri.....	339
C.	KÖLE VE TARIM.....	342
1.	Roma Tarımı ve Çiftçi Köle.....	342
2.	<i>Vilicus</i>	345
D.	KÖLE VE SANAYİ	348
E.	KÖLE VE TİCARET.....	355
F.	KÖLE VE EĞLENCE SEKTÖRÜ	360
1.	Roma ‘Eğlenceleri’ ve Kölenin rolü	360
2.	Köle ve Fahişelik.....	373
III.	ROMA'DA KÖLE VE DEVLET	380
A.	KÖLE VE VATANDAŞLIK.....	380
1.	Kölelikten Özgürlüğe, Özgürlikten Vatandaşlığa.....	380
2.	Köle ve Romalı Kimliği	384
B.	KÖLE VE KAMU HİZMETİ	389
1.	Genel.....	389
2.	<i>Servi Publici</i> ve <i>Familia Caesaris</i>	394
C.	HRİSTİYAN ROMA VE KÖLELİK.....	401

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ROMA'DA KÖLE VE HUKUKU

I.	KÖLENİN HUKUKİ DURUMU	407
A.	GENEL BİR BAKIŞ	407
B.	BİR RES OLARAK KÖLE	409
C.	BİR PERSONA OLARAK KÖLE	416
1.	Genel	416
2.	Bir <i>actor/reus</i> (davacı/davalı) olarak köle.....	421
II.	ROMA HUKUKUNDAYA KÖLENİN MUAMELELERİ VE HUKUKİ SONUÇLARI	428
A.	KÖLE VE TEMSİL	428
1.	Roma Hukukunda Temsil	428
2.	Bir Temsilci olarak Köle.....	431

3.	Bir ictisap vasıtası olarak köle	434
B.	KÖLENİN SÖZLEŞMELERİ VE BORCU	439
1.	Kölenin Sözleşmeleri.....	439
2.	Kölenin Borcu olarak <i>Obligatio Naturalis</i> (Tabii Borç).....	442
C.	<i>PECULIUM</i>	449
D.	MUNZAM (EK) DAVALAR (<i>ACTIONES ADIECTICIAE QUALITATIS</i>).....	457
1.	Giriş.....	457
2.	Munzam (ek) dava tipleri	458
a.	<i>Actio de peculio</i>	458
b.	<i>Actio quod issu</i>	463
c.	<i>Actio de in rem verso</i>	465
d.	<i>Actio tributoria</i>	468
e.	<i>Actio institoria</i>	471
f.	<i>Actio exercitoria</i>	474
3.	Munzam/Ek Davaların Genel bir Değerlendirmesi	479
III.	ROMA HUKUKUNDAYA KÖLENİN HAKSIZ FİİLİ VE SONUÇLARI	481
A.	SUÇ VE KÖLE	481
B.	NOXAL SORUMLULUK.....	485
IV.	ROMA HUKUKUNDAYA EFENDİNİN KÖLE ÜZERİNDEKİ HAKİMİYETİ.....	494
A.	EFENDİNİN KÖLE ÜZERİNDEKİ HAKİMİYETİNİN MAHİYETİ	495
1.	Genel	495
2.	Sınırları.....	504
B.	KÖLEYE VERİLEN ZARAR KARŞISINDA EFENDİNİN DURUMU.....	510
1.	Köleye verilen Maddi Zarar Karşısında Efendinin Durumu	511
a.	<i>Damnum Iniura Datum</i> ve <i>Lex Aquilia</i>	511

b. <i>Servus Fugitivus</i> ve <i>Actio Furti</i>	515
2. Köleye verilen Manevi Zarar Karşısında Efendinin Durumu	520
a. <i>Iniura</i> ve <i>Actio Iniurarium</i>	520
b. <i>Corruptio</i> ve <i>Actio servio corrupti</i>	529
V. ROMA HUKUKUNDA KÖLELİĞİN SONA ERMESİ	537
A. AZAT ETME (<i>MANUMISSIO</i>).....	537
1. Azat yolları.....	540
a. <i>Ius Civile</i> 'ye göre.....	540
i. <i>Manumissio vindicta</i> (Değnekle Azat) ..	540
ii. <i>Manumissio testamento</i> (Vasiyetname ile Azat)	543
iii. <i>Manumissio censu</i> (<i>census</i> /sayım ile azat)	546
b. <i>Ius Praetorium</i> 'a göre	547
c. <i>Iustinianus</i> Hukukunda Azat Etme	551
2. Azat etme sınırları.....	554
3. Azatlığının hukuki durumu	563
a. Genel	563
b. <i>Latini Iuniani</i> ve <i>Peregrini Dediticii</i>	573
B. ÖZGÜRLÜĞÜN KAZANILDIĞI DİĞER YOLLAR	579
1. Genel	579
a. Azattan Bağımsız Özgürlük Kazanılması ..	579
b. Eksik Azat Sonucunda Özgürlük Kazanılması	585
2. <i>Vindicta in Libertatem</i> ve <i>Vindicta in Servitutem</i>	587
SONUÇ	593
KAYNAKÇA	599